

HIJ IS VERREZEN!

TWEEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT / P106088

V. U. : L. OORTS, HEIDEWEG 14, B-2980 ZOERSEL

NR. 122 / MAART-APRIL 2023

AFGIFTEKANTOOR : ANTWERPEN X

"BENEDICTIJNEN" TEGEN "FRANCISCANEN"

AL heel snel na het overlijden van Benedictus XVI publiceerde zijn persoonlijke secretaris, Mgr. Georg Gänswein, een boek waarin hij verslag doet van zijn levensjaren aan de zijde van de afgetreden paus: *NIENT'ALTRO CHE LA VERITÀ* ("Niets anders dan de Waarheid"). Daarin verhaalt Gänswein onder meer de reactie van de emeritus paus op de afkondiging van het motu proprio *TRADITIONIS CUSTODES* door paus Franciscus, waarmee nagenoeg een stop werd gezet op het gebruik van de tridentijnse misritus: « Toen men hem [Benedictus] om zijn mening vroeg, verklaarde hij dat het ging om een beslissende koerswijziging en dat het volgens hem een vergissing was, omdat het de poging tot pacificatie van veertien jaar tevoren bedreigde. »

Deze onthulling was het startschot voor allerlei zure oprispingen aan het adres van Franciscus door personen die binnen of buiten Rome bekendstaan als aanhangers van de visie en het beleid van Benedictus XVI. Vaticanist Sandro Magister, altijd al

een onvoorwaardelijke "benedictijn", had het op 9 januari in een artikel over « *de bitterheid van de emeritus paus* » inzake het « *vernietigen van de liturgische vrede door Franciscus* ». Kardinaal Gerhard Müller, voormalig prefect van het dicasterium voor de Geloofsleer en trouwe medestander van Benedictus, liet op 7 januari in *LA STAMPA* optekenen: « *De onderdrukking van de Latijnse Mis door paus Franciscus was een onvoorzichtigheid. Ik raad de Opperherder aan om aandachtiger te zijn voor alle gevoeligheden binnen de Kerk.* »

Sommigen zeggen dat dit de eerste zetten zijn in een groot plan om paus Franciscus, tien jaar na het onverwachte opstappen van zijn voorganger, op zijn beurt naar de uitgang te manoeuvreren...

Eerst en vooral is het de vraag of het verschil tussen beide Opperherders wel zo fundamenteel is. Beiden verdedig(d)en Vaticanum II met hart en ziel; Benedictus deed het op een sluwe en geraffineerde manier, terwijl Franciscus rechttoe rechtaan is.

Paus Franciscus begroet emeritus paus Benedictus XVI tijdens een ceremonie in het Vaticaan op 28 juni 2016.

Fundamenteler is de vraag of wij ons als katholieken mogen inlaten met deze machtsspelletjes, deze *Power games* om een “conservatieve” of een “progressieve” kandidaat op de Troon van Petrus te krijgen. **De verdediging van de onveranderlijke geloofswaarheid**: dat is het enige waarom wij ons moeten bekommeren, het enige doel van ons bidden en ons strijden. En daarbij moeten we ons ervan bewust zijn dat het de Heer Jezus zelf is die zijn Kerk leidt. Wij mogen niet de pretentie koesteren dat wij het allemaal zelf in handen hebben.

Benedictus XVI merkte dat terecht op in zijn eerste encycliek *DEUS CARITAS EST* van 25 januari 2006. Hij onderstreepte dat wij tenslotte slechts werktuigen zijn in de handen van Christus. Die gedachte moet ons bevrijden van de waan dat wij op onszelf en helemaal alleen moeten werken « *aan de hervorming waaraan de wereld nood heeft* ». Dat geldt evengoed en misschien nog meer voor de Contrareformatie in de Kerk, die zo broodnodig is voor de redding van de wereld. Wie dat begrijpt « *zal nederig doen wat hij kan doen en even nederig de rest toevertrouwen* »

aan de Heer. Het is God die de wereld bestuurt en niet wij. Wat onszelf betreft, laten wij ons gewoon in zijn dienst stellen, zoveel wij kunnen en zolang Hij ons de kracht ertoe geeft » (nr. 35).

* * *

In oktober 1974, toen voor- en tegenstanders van de *novus ordo* van Paulus VI – de ingrijpende hervorming van de H. Mis – in een steeds bitsere strijd gewikkeld waren en de oppositie van Mgr. Lefebvre (en het gevaar voor een afscheuring) wind in de zeilen kreeg, schreef abbé de Nantes een EENHEIDSFORMULE als uitdrukking van het geloof en het actieprogramma van de leden van « *De katholieke Contrareformatie in de twintigste eeuw* ». Na vijftig jaar is deze formule, die ter goedkeuring voorgelegd werd aan de H. Stoel, maar zonder dat er een reactie op kwam, nog altijd actueel. Iedereen die een katholieke Contrareformatie in de 21ste eeuw genegen is, maar eigenlijk ook iedereen die het katholieke hart op de juiste plaats draagt en niet moet weten van schismatieke initiatieven, zal ze kunnen onderschrijven :

EENHEIDSFORMULE

Als leden van de H. Rooms-katholieke Kerk, door ons doopsel en ons geloof, zijn wij verenigd met God : als adoptiefkinderen met hun Schepper en Vader ; als leerlingen en broeders met Gods Woord, Jezus Christus, die ons heeft vrijgekocht en verlost ten koste van zijn Bloed ; als getuigen te midden van de wereld met de H. Geest die aan hun ingevingen en genade deelneemt.

Daarom zijn onze zekerheid en onze redding gelegen in onze Moeder de Kerk en in onze onderwerping

aan onze H. Vader de paus en aan onze bisschoppen in eenheid met hem, op voorwaarde dat de eer van God en zijn soevereine dienst gevrijwaard zijn, overeenkomstig de leer van Jezus Christus en het door de kerkelijke traditie vastgelegde recht. Wij verklaren dat wij leden willen zijn van de Ene Kerk, mystiek Lichaam van Christus, trouw aan haar wettige Herders en broeders van iedereen die deelgenoot is in hetzelfde geloof, dezelfde sacramenten, dezelfde gemeenschap van geestelijke goederen en naastenliefde.

I. DE WETTEN VAN DE KATHOLIEKE EENHEID

In het huidige klimaat van oppositie en onverdraagzaamheid waardoor de familie van God op gevaarlijke wijze verscheurd wordt, willen wij ons met een oprecht hart schikken naar de wetten van de katholieke eenheid en de wegen van de christelijke verzoening terugvinden. Het is onze wens om de dienst van God, het welzijn van de Kerk en de vrede onder broeders te plaatsen boven alles wat onze eigenheid uitmaakt, zoals onze meningsverschillen.

Ons gebed en onze inspanningen gaan uit naar de pacificatie binnen de Kerk, volgens deze principes :

1° Het fundament van de eenheid is het geloof in de zuivere waarheid van de geopenbaarde goddelijke Mysteries, waarvan het integrale onderricht door de Kerk de onfeilbare uitdrukking is. Bijgevolg verklaren wij onze gehechtheid aan heel het onderricht van het Leergezag, het gewone zowel als het buitengewone, en verwerpen wij elke nieuwigheid of leerstellige wijziging die schade zou berokkenen aan de geopenbaarde geloofsschat. Sterker nog, wij houden ons voorzichtig verre van elke gevaarlijke opinie die zich verwijdt van de Traditie.

Als anderen volgens ons afwijken van het rechtzinnige geloof en de leer van de Kerk aantasten, moeten wij hen berispen, hun meningen bekampen

en tenslotte een beroep doen op het beslissende oordeel van het Leergezag, maar zonder ondertussen op te houden hen te beschouwen als leden van de H. Kerk, net als wijzelf, en hen te eren als onze broeders in Jezus Christus : wij moeten ons herinneren dat alleen het soevereine oordeel van de Kerk uitspraak doet over de ketterij en de aartsketter excommuniceert. Nooit zullen wij ons eigen oordeel in de plaats stellen van dat van de Kerk.

2° De band van de eenheid is de naastenliefde die, door de energie van de goddelijke genade, de liefde tot onze broeders – en dan in de eerste plaats onze katholieke medebroeders – verbindt met de liefde tot onze God en Vader. Bijgevolg erkennen wij onze H. Vader paus Paulus VI [*en vandaag paus Franciscus*] als Opperherder, opvolger van de H. Petrus en plaatsbekleder van Jezus Christus. Zo erkennen wij ook de bisschoppen die in gemeenschap met hem zijn als opvolgers van de apostelen en herders van de plaatselijke Kerken, net zoals wij alle priesters erkennen die op canonieke wijze beschikken over rechtsmacht en alle gelovigen die toegelaten zijn tot de kerkelijke en eucharistische *communio*. Van hen allemaal willen wij houden in rechtvaardigheid, vroomheid en godsdienstigheid.

Als anderen door een bewuste wilsdaad de band van de katholieke eenheid wensen te verbreken, als zij zich willen afscheiden van de zichtbare, apostolische en hiërarchische gemeenschap van de Kerk, moeten wij hen waarschuwen en berispen, hun drijfverijen bestrijden en, als zij volharden in de boosheid, ons afscheiden van hen en hun sekten

zonder te wachten op het oordeel en de sancties van de Kerk : want een schisma is op zichzelf een feit vanaf het moment dat men rebelleert tegen het leerstellige, herderlijke en rechterlijke gezag van de apostolische en Roomse hiërarchie en het afwijst. Wij zullen nooit deelnemen aan initiatieven die zich buiten de volledige katholieke *communio* situeren.

II. HET DRIEVOUDIGE DIENSTWERK VAN DE HIËRARCHIE

Omdat onze trouw beantwoordt aan het goddelijke gezag van de hiërarchie, kunnen wij dat gezag niet missen. Wij roepen het ter hulp in de gevaren. Als trouwe gelovigen hebben wij het recht en de plicht om onze Herders te herinneren aan de noodzaak van hun functie en de hoogdringendheid van hun dienstwerk voor de katholieke eenheid : zij en zij alleen vormen namelijk de onderwijzende, heiligende en besturende Kerk. De kerkelijke hiërarchie is ons haar drievoudige dienstwerk verschuldigd :

1° Haar onderricht van de ware leer en haar efficiënte veroordeling van elke dwaling die binnen het christenvolk opduikt, zijn voor ons even noodzakelijk als de lucht die wij inademen. Het is haar taak om het woord te ontnemen aan elke ongelovige, scepticus of ketter die openlijk leugens verspreidt. Het is haar plicht, die zij niet kan verwaarlozen zonder ernstig verzuim te plegen, om aan alle gedoopten de zuivere en volledige catechismus te onderwijzen en de waarheden van het geloof te prediken die nodig zijn voor onze redding. En wij mogen verwachten dat elke klacht met betrekking tot het geloofsonderricht ernstig wordt onderzocht met het oog op de vrede van de zielen en de eenheid van de geesten, zoals het altijd de absolute regel in de Kerk is geweest.

2° Dat de hiërarchie de sacramentele riten behoedt en waarborgt dat zij op een geldige manier worden toegediend, is voor ons belangrijker dan het brood en de wijn waarmee wij ons lichaam voeden. Het is haar plicht die zaken te controleren, te meer omdat we vandaag [wat gold voor 1974 geldt nog evenzeer

voor 2023 !] op dat vlak in een regelrechte anarchie verkeren. Meer in het bijzonder moet het opdragen van de Eucharistie verzekerd worden in geldige, waardige en stichtende vormen ; elke inbreuk op de liturgische regels van de Kerk moet publiekelijk aan de kaak gesteld worden en in geval van herhaling bestraft. Onverschilligheid of passiviteit van een bisschop in zo'n ernstige zaak moet het voorwerp uitmaken van een beroep op Rome door gelijk wie er getuige van is. En Rome kan zo'n beroep niet weigeren of negeren zonder plichtsverzaking. Is de eucharistische eenheid niet het teken en het sacrament van de eenheid van de Kerk ?

3° Haar bestuur over de geestelijkheid en het gelovige volk kan de bovennatuurlijke orde en de wederzijdse naastenliefde enkel behouden en verder ontwikkelen op voorwaarde dat het canonieke recht en een bepaald gewoonterecht gerespecteerd worden. Niemand mag verhinderd worden om zijn godsdienst te praktiseren volgens de traditie van zijn voorouders, niemand mag gedwongen worden om nieuwigheden waarover nog geen zekerheid bestaat over te nemen ! Met uitzondering van de uitgesproken revolutionairen begrijpt iedereen dat er in onze Kerk geen sprake kan zijn van broederlijke eenheid zonder respect voor het recht en verbod op willekeur, en dat op alle niveaus van de hiërarchie. Wie zijn voeten veegt aan het recht, pleegt een aanslag op het algemeen welzijn en op de geheiligde vrijheid en veiligheid van allen. De Kerk is geen despotisch systeem of een vrijhaven voor anarchie : zij is een hiërarchische samenleving van goddelijk recht waarvan de naastenliefde de band is.

III. IN DE GEMEENSCHAP VAN DE KERK

Eén enkel goddelijk geloof, één gewijde liturgie, één kerkelijke wet in stand gehouden door het soevereine gezag van één hiërarchie en zonder dat er geraakt wordt aan de gewettigde verschillen van riten en particuliere rechten : dat is noodzakelijk om van een katholieke *communio* te kunnen spreken en te werken aan een broederlijke verzoening. Wij onderschrijven dit volmondig en wij vragen met aandrang, met zeer grote aandrang, aan onze H. Vader de paus en aan onze bisschoppen om het ter harte te nemen voor de vrede in de Kerk en voor het goed van onze en hun ziel, opdat de wereld zou geloven en gered worden.

Wat onszelf betreft, het is op geen enkel moment onze pretentie de Kerk of een van haar onderdelen te onderrichten, te heiligen of te besturen door ons op de een of andere manier in de plaats te stellen van het Leergezag. Wij willen Rooms-katholieke christenen blijven in gemeenschap met onze Opperherder, met de bisschoppen die met hem verenigd zijn, met de

priesters en gelovigen van de universele Kerk. Wij weigeren onze *communio* met wie zich afscheidt van deze Ene Kerk, wij zullen altijd weigeren oorlog te voeren tegen onze broeders door hen op eigen houtje uitgesloten uit de Kerk of vervallen van hun gezag te verklaren, hoe groot onze meningsverschillen ook zijn. Maar wij zullen al onze ongerustheid en verontwaardiging, onze klachten en onze beschuldigingen naar het tribunaal van de H. Kerk brengen met de bedoeling dat zij zou oordelen tussen ons en onze broeders, volgens het katholieke geloof, wet en recht.

Wat er ook mag gebeuren en wat het ons ook mag kosten, wij ondertekenen deze eenheidsformule en wij leggen ze voor aan de goedkeuring of de verbetering door het Roomse Leergezag, in de hoop dat zij een nuttige bijdrage mag leveren aan de verzoening van alle katholieken rondom de gemeenschappelijke Vader, onze paus, in de dienst van God en van al onze broeders. Amen !

abbé Georges de Nantes

EEN HART DAT OVERLOOPT VAN LIEFDE

SINT-FRANCISCUS VAN SALES

Welke godsdienst, welke God zal na de godsdienstoorlogen van de 16de en de eerste helft van de 17de eeuw op het voorplan komen om de Oude Wereld te heroveren en het geloof naar de Nieuwe Wereld te brengen? Een lutherse, calvinistische God vervuld van heilige gramschap of een katholieke God van barmhartige goedheid die tot het mensenhart spreekt? Sint-Franciscus van Sales (1567-1622) is op de wereld gekomen om op het beslissende moment een antwoord te geven op die onrustwekkende vraag. De bisschop van Genève, die bij wijze van spreken zijn hart in zijn handen droeg, heeft de vore getrokken waarin alle gecanoniseerde heiligen van de 17de eeuw hem gevolgd zijn, naast talloze voorbeeldige katholieken van goede wil. Franciscus is de leraar die God aan zijn Kerk geschonken heeft om haar voor te bereiden op de grote openbaring van zijn H. Hart die op het einde van diezelfde eeuw zal plaatsvinden in Paray-le-Monial.

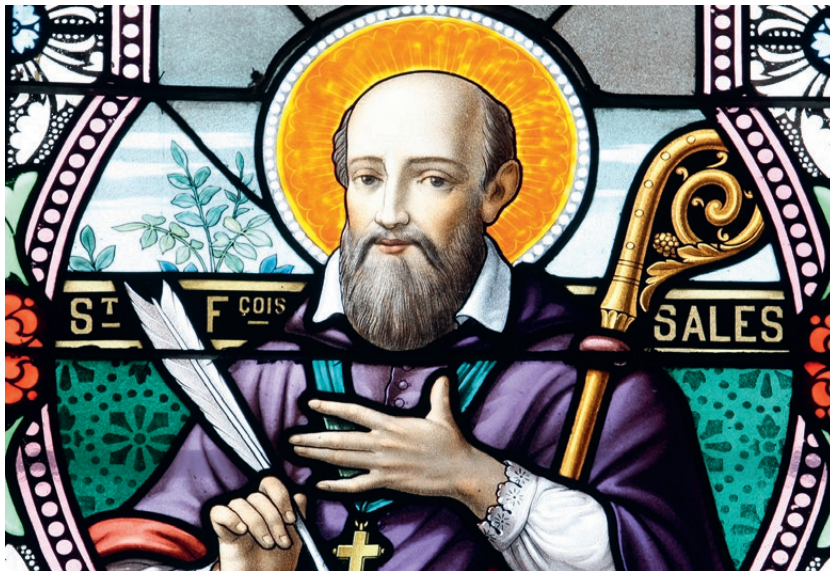
VOORBESTEMD VOOR DE GEESTELIJKE STAAT

FRANCISCUS werd geboren op 21 augustus 1567 in het kasteel van Sales in Thorens (Savoie). Hij was de oudste zoon van een edelman, François de Sales, en van dame Françoise de Sionnaz, zijn jonge echtgenote die op de huwelijksdag slechts vijftien was. Zij had de rijke *seigneurie* van Boisy als bruidsschat meegebracht; daarom werd de heer van Sales voortaan Monsieur de Boisy genoemd.

De moeder van Franciscus was sterk en praktisch, maar ook bijzonder vroom. Ze had haar kind aan Onze-Lieve-Heer toegewijd « *toen het zich nog in haar schoot bevond* » en wel vóór de H. Lijkwade, die toen bewaard en vereerd werd in Chambéry. Franciscus was een charmante jongen die graag gezien was. « *Mijn God en mijn moeder houden van mij* » : een ontwapenende uitspraak die van hem overgeleverd is.

Wanneer hij elf jaar is, vraagt hij om de tonsuur te mogen ontvangen. Zijn beslissing om geestelijke te worden is zo onwrikbaar « *dat ik nog voor geen koninkrijk van mening zou veranderd zijn* », schrijft hij later. Maar zijn vader heeft andere plannen en stuurt hem naar het college van Clermont in Parijs, dat in handen van de jezuïeten is. Hij doorloopt heel de cyclus van de humaniora en de *artes liberales* « *om mijn vader plezier te doen* ». Naar het voorbeeld van Thomas More wordt hij een bekwaam humanist, maar hij bestudeert ook de theologie « *om*

mezelf plezier te doen ». In de congregatie van de Maagd Maria waartoe hij behoort en waarvan hij al snel de prefect wordt, noemt men hem « *de engel van onze school* ».

Glasraam met de afbeelding van de heilige :
« de beminlijke Christus van Genève ».

De geleerde monnik Génébrard becommentarieert voor zijn studenten het Hooglied. Voor Franciscus is het een openbaring : de liefde van God voor zijn schepsel wordt vergeleken met die van een echtgenoot voor zijn echtgenote.

Na twee jaren van spiritueel enthousiasme kent hij in 1586 – hij is negentien – plots

een crisis. De studie van de verschillende theorieën over de predestinatie, het antwoord van de thomisten op het pessimisme van Calvin... dompelt hem in « *grote verleidingen en extreme geestelijke angst in verband met de hoop op mijn eeuwige redding* ». Hij denkt dat hij verdoemd is. Het zijn zes verschrikkelijke weken, « *zo vreselijk dat ik haast niet meer kon eten of slapen en mager werd en zo geel als was* ».

Het was de H. Maagd Maria die hem bevrijdde. Hij ging binnen in de kerk van Saint-Etienne-des-Grès, in Parijs, en reciteerde het Memorare (« *Gedenk, o allermildste Maagd Maria...* ») aan de voeten van het beeld van *Notre-Dame-de-Bonne-Délivrance*. Dit 14de-eeuwse beeld, ook bekend als de Zwarte Maagd van Parijs, was het voorwerp van grote verering. De « *goede verlossing* » werd in het begin in zeer brede zin opgevat, maar in de tijd van Franciscus van Sales smeekte men vooral om de voorspraak van Maria in geestelijke nood. Onmid-

dellijk « *verdween de verleiding en viel het kwaad van mij af als de schubben van melaatsheid* ». Uit erkentelijkheid wijdde hij zijn kuisheid toe aan God en aan Maria en legde hij de gelofte af elke dag zijn rozenhoedje te bidden.

In 1588 rondde hij zijn vorming af aan de befaamde universiteit van Padua. Zijn theologische studies confronteerden hem opnieuw met het onoplosbare probleem van de predestinatie. Want de genade van de Maagd Maria in Parijs had wel de angst van zijn hart gekalmeerd, maar de tegenwerpingen van zijn geest bleven bestaan. Was het echter niet nodig dat Franciscus door deze doodstrijd ging om later het tegengif te leveren tegen het jansenisme, de ketterij die heel de 17de eeuw vergiftigde, door de weg te openen tot de ware devotie en de verheerlijking van de werken ?

« WE MOETEN GENÈVE HEROVEREN »

Met een dubbel doctoraat, in het canonieke en in het burgerlijke recht, keert Franciscus in februari 1592 terug naar het hertogdom Savoie. Zijn vader heeft de toekomst al uitgetekend : een carrière van advocaat om op een dag in de senaat van Savoie te zetelen, een adellijke titel, een domein en... een verloofde ! Maar de Voorzienigheid werpt alle obstakels omver om Gods uitverkorene toe te laten zijn geestelijke roeping te volgen. Uiteindelijk wordt Franciscus met de zegen van zijn vader op 18 december 1593 tot priester gewijd in de kathedraal van Annecy door Mgr. Claude de Granier, die hem koestert als was hij zijn eigen zoon.

Annecy was in die tijd een belangrijke plaats : de prinsbisschoppelijke stad Genève was in 1536 tot een gereformeerde republiek uitgeroepen en kwam vijf jaar later onder het bewind van Calvijn ; daarom had men de bisschopszetel overgebracht naar Annecy. De bewoners van Savoie, die overtuigd katholiek gebleven waren, weigerden zich bij het verlies van het prestigieuze prinsbisdom neer te leggen. Franciscus van Sales vertolkte dat gevoel toen hij zich als proost van het kathedraalkapittel tot zijn kanunniken richtte : « *Wat zullen wij doen, mijn medestrijders ?* » En hij gaf meteen zelf het antwoord : « *We moeten Genève heroveren !* » Hoe ? « *Het is door de naastenliefde dat de muren van Genève geslecht moeten worden, door de naastenliefde dat wij er moeten binnendringen, door de naastenliefde dat wij haar opnieuw moeten veroveren.* »

Het concrete doel dat Franciscus zich stelde was een grote missie in de Chablais. Die provincie was tussen 1536 en 1569 door de milities van Bern ingepalmd, maar in 1593 teruggeschonken aan de hertog van Savoie. Zestig jaar protestantse terreur had de Chablais een zware slag toegebracht. De bevolking was onzeker over de politieke toekomst van het gebied en durfde niet zomaar terugkeren naar het katholieke geloof. Bovendien waren veel burgers gehecht aan hun handelsbelangen in de protestant-

se landen. Toen de hertog van Savoie aan Mgr. de Granier missionarissen vroeg om de bekering van de provincie ter harte te nemen, bood Franciscus zich dan ook onmiddellijk als vrijwilliger aan.

De missie van Sint-Franciscus in de Chablais, die hij onder de speciale bescherming van de Koningin van de apostelen plaatste, was een voorbeeld van Contrareformatie, een katholiek werk bij uitstek, gefocust op bekering. Dankzij onvermoeibare en moedige "*controversen*", zowel schriftelijke als mondelinge, werd zij uiteindelijk met succes bekroond. Na twee jaar van ondankbaar labuur zag het jaar 1597 een aantal ophefmakende bekeringen die de ondergang van de ketterij inluidden en de massale terugkeer van de bevolking naar het traditionele geloof. Ontelbare predikanten, notabelen en hele families zwoeren het protestantisme af en keerden terug in de schoot van de Kerk. Het waren er zoveel dat men tenslotte enkel de namen van de gezinshoofden opschreef : 2300 namen op elf dagen !

De zachtmoedige Franciscus openbaarde zich in de Chablais als een atleet en een onverschrokken apostel : elke avond de steile hellingen beklimmen tot zijn voeten ervan bloedden ; elke winter de "volmaakte vreugde" kennen van verjaagd te worden door de inwoners en de nacht door te brengen in een broodoven die nog net warm genoeg was om niet dood te vriezen ; op het nippertje aan een meute wolven ontsnappen door in een boom te klimmen, waar de boeren hem de volgende ochtend half bevroren terugvonden ; ontsnappen aan een hinderlaag van gewapende mannen die vast van plan waren hem te doden ; zonder een woord te zeggen de affronten slikken die de protestanten van de hoofdplaats Thonon hem naar het hoofd slingerden.

Tijdens datzelfde jaar 1597 maakte hij nochtans een nieuwe vreselijke crisis door van verleidingen tegen het dogma van de H. Eucharistie. Hij werd er op wonderbare wijze van gered door de Naam van Jezus en Maria te aanroepen.

Wat een persoonlijkheid ! Niemand kon naast de vruchten van zijn apostolaat in de Chablais kijken : bij zijn aankomst was hij er ontvangen door amper twintig katholieke gezinnen ; toen hij vertrok, waren er nog slechts twintig protestantse huishoudens over.

NAAR PARIJS

Zijn bisschop stelt Franciscus aan tot *coadjutor*, naaste medewerker, met de bedoeling dat hij hem ooit zal opvolgen en stuurt hem op diplomatieke zending naar het hof van koning Hendrik IV in Parijs. Het is dus met de aureool van « bekeerder van de Chablais » dat hij in 1602 in de Franse hoofdstad aankomt. Men vraagt hem voor de vastenpreken in het Louvre, in de kapel van de koningin. Het hof is onder de indruk : « Van zodra men hem beluisterd had, werd hij beschouwd als een van de grootste predikanten die men in Frankrijk ooit gehoord had », tekende een kroniekschrijver op.

Abbé de Bérulle introduceert hem in het salon van "la belle Acarie": Barbe Acarie, de vrome echtgenote van burggraaf Pierre Acarie, die een godsdienstige kring heeft gesticht in de geest van de Contrareformatie (zij zal later karmelietes zijn en zaligverklaard worden). Franciscus van Sales verovert er de harten van alle aanwezigen. Hij moedigt Bérulle aan in zijn project om het *Oratorium van Jezus en Maria Onbevlekt* op te richten, een initiatief om het religieuze, spirituele en morele niveau van de Franse clerus op te krikken. Ook zet hij hem ertoe aan de hervormde Karmel in Frankrijk te verwelkomen, want Franciscus is een grote bewonderaar van de H. Teresia van Avila.

Monsieur de Sales is een uitzonderlijke heilige, maar dat hebben zijn tijdgenoten onvoldoende beseft, al dragen zij hem op handen. Hendrik IV, die hem graag in Parijs wil houden, geeft hem niet de gevraagde hulp of het benodigde geld om de katholieke eredienst te herstellen in het land van Gex, dat in 1601 terug bij Frankrijk gekomen was. De reden is dat de koning er de protestantse gezagsdragers steunt...

Op zijn terugweg naar Savoie verneemt Franciscus de dood van zijn beminde bisschop, Mgr. de Granier. Op 8 december 1602 ontvangt hij de bisschopswijding « *die mij van mezelf beroofde om me te schenken aan mijn geliefde diocees, mijn arme bruid waarvan ik nooit meer wil scheiden* ». Tijdens de ceremonie begon zijn gelaat plots te stralen: in extase zag hij hoe de H. Drie-eenheid innerlijk in zijn ziel drukte wat de wijdingsbisschoppen uiterlijk op zijn persoon verrichtten. Hij zag bovendien dat Onze-Lieve-Vrouw en de apostelen Petrus en Paulus hem onder hun bescherming namen. Wat hij beleefde, was zo intens dat hij een maand lang als het ware vervreemd was van de wereld.

EEN NIEUWE SINT-CAROLUS BORROMEUS

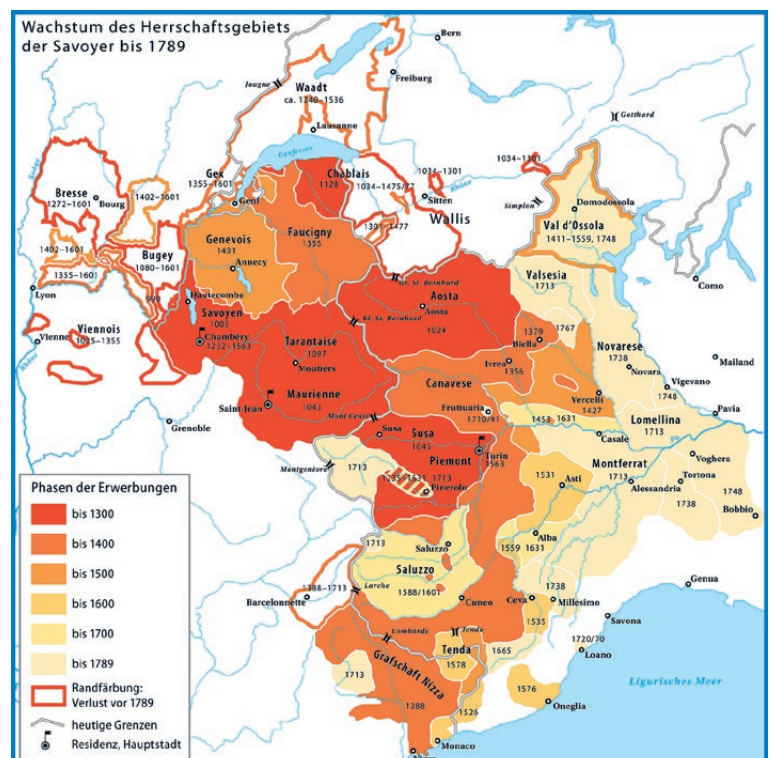
Hij is nu 35 jaar en bisschop. Als model neemt hij de H. Carolus Borromeus (1538-

Het beeld van *NOTRE-DAME-DE-BONNE-DÉLIVRANCE*, aan wie Franciscus van Sales bevrijding van zijn geestelijke beproeving vroeg, bevond zich vroeger in de Parijse kerk van Saint-Etienne-des-Grès, een van de 145 kerken die vreselijk genoeg tijdens de Franse Revolutie verwoest werden. Het staat nu in de kapel van de hospitaalzusters in Neuilly-sur-Seine, aan de westelijke rand van de Franse hoofdstad.

1584), de grote zielenherder van Milaan en boegbeeld van de katholieke Contrareformatie. Onder zijn paarse soutane draagt Franciscus opgelapte kleren... die hij zonder aarzelen afgeeft aan een uiterst arme priester. Zijn vriend Antoine Favre schenkt hem als bisschoppelijke residentie een mooie woning, waarin hij voor zichzelf een onooglijk kamertje uitkiest. Tegenover de personen die zich over die keuze verbazen zegt hij: « *Ik zal de hele dag rondwandelen als bisschop van Genève, maar me 's nachts terugtrekken als Franciscus van Sales.* »

Aan zijn bedienden draagt hij op dat ze niemand mogen beletten tot bij hem te komen. Zijn broer, die zijn coadjutor is geworden, verliest op een dag zijn geduld wanneer Franciscus de maaltijd onderbreekt om een eenvoudige meid te

Kaart van de ontwikkeling van het hertogdom Savoie, later het koninkrijk Piëmont-Sardinië. Genf is de Duitse naam voor Genève.

ontvangen ; hij antwoordt lachend : *« Weet je, broerlief, wij bisschoppen moeten zijn zoals die grote openbare drinkbakken waaruit iedereen water mag putten. »*

In de biechtstoel toont hij een hart *« dat op een moederlijke manier vaderlijk »* is. Hij is er ter beschikking van *« alle sukkelaars en iedereen die uit zijn neus stinkt »*, met andere woorden personen die bij andere priesters weerzin zouden kunnen opwekken. In de kathedraal laat hij de biechtstoel verplaatsen naar de kleine zijdeur om de toegang te vergemakkelijken voor alle beschaamde zondaars.

Aan zijn priesters onderwijst hij allereerst de theologie, want hun onwetendheid – *« het allerergste voor een priester »* – vindt hij betreurenswaardig. Hij bezoekt zelfs het kleinste gehucht van zijn diocesis, met het risico armen en benen te breken *« in de verschrikkelijke bergen en op het zo te duchten ijs »*. Zijn doel is om overal de vurigheid in het geloof opnieuw aan te wakkeren en hij doet dat met zoveel zelfvergetelheid dat hij 's avonds oververmoeid van lichaam en geest weer in Annecy aankomt. *« Maar de volgende ochtend ben ik weer vrolijker gezind dan ooit ! »*

Op de dagen dat het catechismusles is, lopen twee jongeren in een blauwe dalmatiek met de naam "JESUS" erop door de straten van Annecy. Ze luiden een belletje en roepen : *« Naar de christelijke lering ! Naar de christelijke lering die ons de weg naar de Hemel onderwijst ! »* Mgr. de Sales geeft zelf de lessen aan de kinderen en gebruikt daarvoor de catechismus van Robertus Bellarminus. Hij kan zo goed opschieten met de jeugd dat deze erdoor gecharmeerd is. Hij ondervraagt zelf de jongens en de meisjes, legt alles goed uit met vergelijkingen en verhalen die gemakkelijk te onthouden zijn. In het begin komen de ouders mee uit nieuwsgierigheid, daarna blijven ze voor het genoegen dat ze er zelf aan beleven.

EEN PROVIDENTIËLE ONTMOETING

We schrijven 1604. Franciscus heeft zich teruggetrokken in het kasteel van Sales om de vasten voor te bereiden die hij in Dijon moet preken. Op een ochtend, tijdens zijn dankzegging, heeft hij een visioen : hij ziet de drie eerste zusters van een congregatie die hij moet stichten. Een van de drie is weduwe ; ze is gekleed in het zwart en haar zedige gezicht staat ernstig.

Rond diezelfde tijd vraagt Jeanne-Françoise de Frémyot, barones de Chantal, aan God om haar in haar weduwschap *« een man te sturen om haar te leiden, maar een man die heilig, engelachtig en van God doorstraald is »*. Wanneer ze op een morgen te paard door de vallei van Bourbilly rijdt, ziet ze plots een haar onbekende man die eruit ziet als een bisschop, groot, met een engelachtig voorkomen en iemand die tegelijkertijd majesteit

en tederheid uitstraalt. Een innerlijke stem zegt haar : *« Dat is de gids die graag gezien wordt door God en door de mensen en in wiens handen jij je geweten moet laten rusten. »*

Jeanne-Françoise volgt de raad van haar vader op om de vastenpredicaties in Dijon te volgen. Nauwelijks heeft ze een blik geworpen op de redeenaar of ze herkent de man die God haar getoond heeft. En ook de prelaat ziet onmiddellijk dat zij de weduwe uit zijn visioen is. Tussen beiden vlamt een heilige en zuivere geestelijke liefde op. Nadat hij haar biecht gehoord heeft, zegt Franciscus : *« Gedurende die korte biecht nestelde God die mooie ziel heel intiem en op een buitengewone manier in mijn hart ; en ik voelde dat ik haar moest verheffen tot de heiligheid. »* Hij stuurt haar een briefje : *« God heeft mij aan u gegeven, komt me voor. »* En later : *« Ik ben de uwe ; Jezus wil het zo. »*

Onze vader, abbé de Nantes, aarzelt niet om dit geestelijke huwelijk te vergelijken met dat tussen de H. Maagd Maria en Sint-Jozef. De verbintenis tussen Franciscus en Jeanne-Françoise kent een onvergelykbare vruchtbaarheid, een overvloed aan deugden en werken. Op 24 augustus 1604, op het ogenblik waarop de bisschop tijdens de Mis het H. Sacrament opheft, legt barones de Chantal de gelofte van gehoorzaamheid aan haar geestelijke vader en van kuisheid af ; en hijzelf hernieuwt zijn gelofte van kuisheid en belooft plechtig aan God dat hij *« Jeanne-Françoise Frémyot, zijn zeer geliefde geestelijke dochter, op de meest zorgzame, trouwe en heilige wijze zal leiden, helpen, dienen en vooruitgang doen maken in de liefde tot God. Ik aanvaard haar en beschouw haar voortaan als de mijne om van haar rekenschap af te leggen voor Onze-Lieve-Heer. »*

Na de Mis zet hij deze woorden op schrift in de vorm van een akte, die de toekomstige H. Jeanne de Chantal tot aan haar dood zal bewaren in een klein zakje dat zij om haar hals hangt.

DE STICHTING VAN DE VISITATIE

Franciscus van Sales legt zich toe op de geestelijke leiding van Jeanne-Françoise. Hij bevrijdt haar van haar vroegere geestelijke leidsman die ronduit tiranniek was, geeft haar een leefregel (dezelfde die hij in Padua gevolgd heeft) en geneest haar van haar aangeboren pessimisme en neiging tot onrustigheid. Zij vindt in hem haar heer en meester die van haar een grote heilige zal maken.

En het bisdom verliest er niets bij, wel integendeel ! Het is voorgoed gedaan met de verleidingen van wanhoop en met de angst voor verdoeming waaraan Franciscus vroeger ten prooi was. Zijn toewijding aan zijn geliefde bisdom wordt er alleen maar groter door : in twintig jaar episcopaat wijdt hij negenhonderd priesters en legt hij ontelbare pastorale bezoeken af. In 1605 schrijft hij aan Jean-

ne-Françoise : « *Aan al het goede dat gedaan is aan de eenvoudige zielen hebt u altijd deelgenomen, zoals aan al het andere dat gebeurt en zal gebeuren zolang ik verantwoordelijk ben.* »

Hij was van nature zeer affectief en aanspreekbaar, maar toch met zelfbeheersing in de gave van zichzelf. Hij wist dat hij, met de genade van God, een ziel kon redden en leiden vanuit de liefde waarvan zijn hart overliep. Zo werd zijn natuurlijke genegenheid het kanaal voor de goddelijke liefde die hij aan steeds meer zielen betoonde. Abbé de Nantes schrijft daarover : « Hij was een man die zich richtte tot vrouwen, jong of oud, zonder bezigheid of eenzaam, van wie de mannen andere zaken aan hun hoofd hadden ; en hij was het antwoord op hun behoefte aan een zuivere, heilige, engelachtige, goddelijke man die hun de ervaring schonk van de goddelijke liefde. »

Het is met die sleutel dat we de *INLEIDING TOT HET GODVRUCHTIGE LEVEN* moeten lezen. Dit prachtige boek, verschenen in 1608, kende dadelijk een buitengewoon succes : veertig uitgaven tijdens het leven van de auteur ! Het gaat om een dialoog tussen Sint-Franciscus en u, beste lezer, die dorst naar de liefde van God. Ik, zegt de heilige, wil in u het vuur van de heilige Liefde en de tedere godsvrucht ontsteken. God wil in u enkel de liefde : Hij wacht op uw hart. Ga het niet verspillen in amoreuze avontuurtjes !

Een waterval van echt goddelijke liefde uit het éne hart van deze beide heiligen zal nu omlaag stromen en de kleinste zielen bereiken, vrouwen of meisjes van een minder sterke gezondheid en vol verlangen om zich aan God te wijden, maar die dat niet kunnen doen in de te gestrengte bestaande orden. Voor hen wil Franciscus in 1610 een heel eenvoudige congregatie stichten : die van Maria Visitatie. Men zal er de liefde tot de dierbare naaste beoefenen die ook de liefde tot de vijanden inhoudt. Want

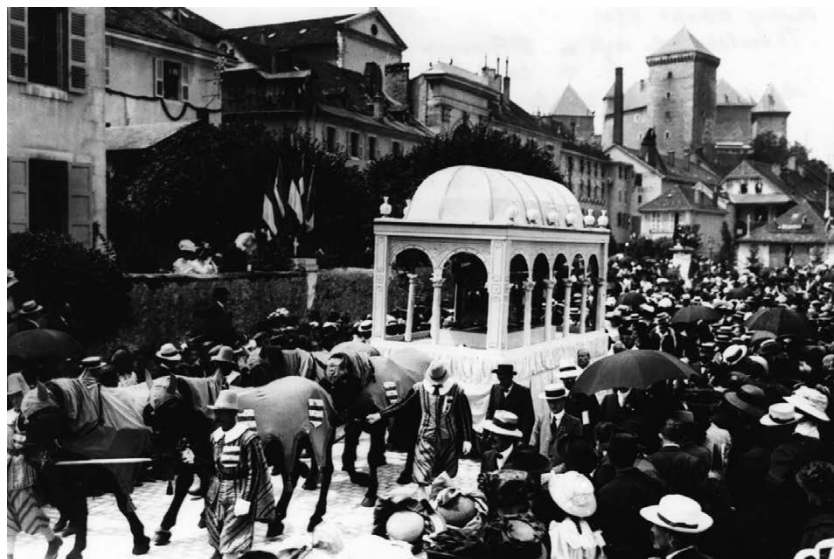
Sint-Franciscus geeft de Regel van de Visitatie aan de H. Jeanne de Chantal. Schilderij door Noël Hallé, ca. 1760.

de uitstekende vruchten van het nieuwe werk ontketen en ogenblikkelijk beschimpingen en laster, als een revanche van Satan. De heilige bisschop reageert enkel met zachtheid en vergeving, zodat in Savoie al gauw een gezegde de ronde doet : « *Men moet de zalige Franciscus beledigen om alle soorten weldaden van hem te verkrijgen.* »

De *VERHANDELING OVER DE LIEFDE VAN GOD* is het intieme dagboek van de twee heiligen die samen de Kalvarieberg beklommen om er het offer van hun beide harten te brengen, als « *een universele remedie tegen elke vorm van loomheid en traagheid* » (H. Vincentius a Paulo).

Franciscus van Sales overleed in het klooster van de Visitandinnen in Lyon op 28 december 1622, tijdens een vredesmissie voor koning Lodewijk XIII. Zijn graf in Annecy werd al snel een bedevaartplaats. Hij werd heiligverklaard in 1665 en in 1877 uitgeroepen tot kerkleraar. Jeanne-Françoise de Chantal overleefde hem nog 19 jaar en stierf in 1641. In 1767 werd ook zij tot de eer van de altaren verheven.

zuster Camille van het Kindje Jezus

In 1911 werden de relieken van Sint-Franciscus van Sales en van de H. Jeanne de Chantal plechtig overgebracht naar het nieuwe klooster van de Visitatie in Annecy. De schrijnen van de heiligen werden begeleid door meer dan vijftig kardinalen, aartsbisschoppen, bisschoppen en gemijterde abten ; men schatte de aanwezige menigte op 80.000 personen, van wie er 36.000 de processie volgden.

DEMOCRATIE, GODSDIENSTVRIJHEID EN MESSIANISME AAN DE WIEG VAN DE VERENIGDE STATEN

Op 14 mei 1953 had een Amerikaan, Martin F. Armstrong, in de spreekkamer van de karmel van Coïmbra een onderhoud met zuster Lucia van Fatima. Hij wou weten of Onze-Lieve-Vrouw haar geen « speciale boodschap » voor zijn land had overgemaakt. Zuster Lucia glimlachte en zei : « Nee, de H. Maagd Maria heeft mij geen bijzondere boodschap meegedeeld voor de bevolking van de Verenigde Staten. Zij heeft de naam van uw land nooit vernoemd. »

Het is waar dat de VS al een heel lange tijd het machtigste land ter wereld zijn en dagelijks de actualiteit beheersen, maar dat betekent niet dat zij een rol van betekenis spelen in het goddelijke plan, de « orthodromie » of rechtlijnige koers die God in zijn almacht en wijsheid voor de mensheid heeft uitgestippeld. Amerika verdient het niet om zo verafgood te worden door de meeste andere landen, want de “waarden” waarop het zich baseert en die het propageert zijn fundamenteel anti-evangelisch en bewust tegengesteld aan de principes waarop de aloude Europese christenheid steunde. Wij zullen dat duidelijk maken door de stichtingsgeschiedenis van de VS van naderbij te bestuderen.

PROTESTANTSE AVONTURIERS EN BANNELINGEN

VAN bij het begin van hun geschiedenis zijn de VS gebouwd op een ideaal : dat van « een nieuwe wereld, verschillend van het oude Europa en de belichaming van de hoop van het menselijke ras ; kortom, de aanvang van een “democratisch messianisme” » (Pierre Mélandri, *LE SIÈCLE AMÉRICAIN, UNE HISTOIRE*, 2016, ebook, ref. 444).

Op kerstdag 1606 kwam een groep Engelse kolonisten aan op de Amerikaanse oostkust in wat zij Virginia zouden noemen. Het jaar daarop stichtten zij Jamestown, de eerste permanente nederzetting in de Nieuwe Wereld. Het ging om een privé-expeditie gefinancierd door een bedrijf, de *Virginia Company*, onder controle van de Engelse vorst. Met welk doel ? Het drijven van *handel* en het maken van *winst*. Het kwam er op aan rendabel te zijn en niet om een beschaving te verspreiden, laat staan zielen te redden. Men hoopte goud te vinden, maar dat viel tegen ; de tabaksteelt bracht echter redding en de kolonisten lieten een massa blanke arbeiders overkomen om

onder een verkappt slavenstatuut op de plantages te werken. In 1624 ging de *Virginia Company* echter failliet en werd Virginia eigendom van de Britse Kroon.

In die tijd betwistten drie religieuze sekten elkaar de zielen op Engelse bodem. De eerste groep waren

de **anglicanen**, die gezagsgetrouw waren : zij accepteerden de hiërarchieën van (schismatieke) bisschoppen en vorsten. Ten tweede waren er de **presbyterianen**, zuivere calvinisten, die wel wilden weten van een Kerk als waarborg voor godsdienstige stabiliteit, maar gevestigd op een systeem van vertegenwoordigers : de zgn. *Elders* of ouderlingen, die in vergadering bijeenkwamen en gezag hadden over de andere leden van de sekte. De derde groep waren de **congregationalisten** of onafhankelijken, dissidente calvinisten die geen enkele hiërarchie erkenden, ook geen representatieve, tussen God en de mensen ; zij wilden kleine, autonome gemeenschappen (congregaties) die aan geen enkel gezag onderworpen waren en beschouwden kerkelijke instellingen als een werk van Satan (Anne Dunan-Page, *CONVERSION ET “EXPÉRIENCE” CHEZ*

DE VRIJHEID DIE DE WERELD VERLICHT.

Het Vrijheidsbeeld werd in 1884 door Frankrijk aan de VS geschonken voor het eeuwfeest van de Amerikaanse Onafhankelijkheidsverklaring. Het is het symbool van de bewuste breuk van de VS met alles waarvoor de Oude Wereld staat.

LES PROTESTANTS ANGLAIS DU XVIIE SIÈCLE : UN RÉCIT ET SA PRATIQUE, 2016, archives-ouvertes.fr).

Het was het ideeëngoed van die laatste sekte dat een diepgaande invloed op de geest en de instellingen van de VS zou hebben. Want toen het gevestigde anglicaanse regime in Londen hen verketterde en vervolgde om hun antisociale ideeën en hun afkeer van alle soorten instellingen, namen zij de vlucht naar de Nieuwe Wereld door in 1620 met de *Virginia Company* te onderhandelen over een concessie aan de overkant van de oceaan. In september van dat jaar gingen 102 “*pelgrims*” aan boord van de driemaster *Mayflower*. Na een verschrikkelijke overtocht bereikten zij niet Virginia, maar dreven af naar Cape Cod, een schiereiland aan de kust van wat nu Massachusetts is. Ze hadden geen enkele toelating om daar een concessie op te eisen, maar dat konden hen niet tegenhouden.

Alvorens aan land te gaan en te stichten wat in het begin de Kolonie van Plymouth zou heten, ondertekenden de 41 volwassen mannen op het schip een godsdienstig pact, het *Mayflower Compact*, waarin ze zwoeren om samen te blijven en alleen te gehoorzamen aan de regels die zouden voortkomen uit hun gemeenschappelijke wil. Deze ondertekenaars worden de *Pilgrim Fathers* genoemd: “*pelgrims*” overeenkomstig hun religieus ideaal en “*vaders*” omdat het moderne Amerika in hen de stichters ziet van het godsdienstige, politieke en sociale model van de VS.

In de logica van hun godsdienstige dwaling vormden zij, door hun pact dat een soort van sociaal contract was alvorens Rousseau een eeuw later met die term op de proppen zou komen, een “congregatie” die als het ware een kleine burgergemeenschap was die niemand iets verschuldigd was. Geen institutionele Kerk meer, geen eeuwige dogma’s, geen onveranderlijke maatschappij, geen vaste sociale klassen – maar contracten, véél contracten. Een contract betekent rationaliteit, een doordachte en vrij aangegane verbintenis; de congregationalisten bevestigden graag de grootsheid en soevereiniteit van de menselijke rede, anders dan Luther en Calvijn die de zondeval van de mens benadrukten en al hun vertrouwen in het geloof stelden.

Hiermee nam een nieuw soort samenleving een aanvang, waarin de mens en zijn rede in het middelpunt staan en hij voor zichzelf een grondwet en wetten kiest zonder dat er nog een gezag bestaat, of dat nu van de Kerk of van de vorst komt. Het was het begin van een democratie die nog radicaler was dan die welke uit het calvinisme voortkwam, want dat laatste kende nog een zekere autoriteit toe aan de instellingen.

« EEN LICHTENDE STAD OP EEN HEUVEL »

In 1691 sloot de *Plymouth Colony* zich aan bij de aangrenzende kolonie van Massachusetts Bay, die rond 1630 gesticht was door **puriteinen**. Dat waren aanhangers van een protestantse stroming die vooral in Schotland met John Knox veel volgelingen had en kritisch was voor de anglicaanse Kerk omdat die

nog te veel Roomse elementen bewaarde. De naar de Nieuwe Wereld uitgeweken puriteinen behoorden tot een heel andere klasse dan de arme pelgrims van de *Mayflower*. Het waren rijke grondbezitters en welvarende handelaars, met aan hun hoofd de befaamde advocaat John Winthrop. Als theocratische calvinisten met messiaanse ideeën zagen ze zichzelf als nieuwe moezessen; bijgevolg waren ze principieel afkerig van het concept van democratie. Vergeten we niet dat de verschrikkelijke tiran en katholiekenhater Oliver Cromwell een puritein was!

Ze waren overtuigd van hun roeping: de weg van het heil tonen aan heel de mensheid, « het uitverkoren, verlossende volk vertegenwoordigen, door God belast met een heilige zending », het veroveren van de wereld door hun voorbeeldigheid, het in gang zetten van een « verse start » in de geschiedenis van de mensheid. Ze zagen hun traject als een nieuwe en lange opmars naar het Beloofde Land. « Ze wilden een nieuw Jeruzalem opbouwen als voorafbeelding van het toekomstige koninkrijk van God op aarde, “*a Shining City on a Hill*” waarvan de uitstraling de majesteit van de Almachtige zou openbaren » (Mélendri, *op. cit.*, ref. 448).

Deze zekerheid dat zij een nieuwe en universele ervaring belichaamden, deed hen tegenover buitenstaanders twee schijnbaar tegenstrijdige houdingen aannemen, die men in heel de geschiedenis van de Amerikaanse betrekkingen zal terugvinden: *isolement* en *verovering*. « De man Gods moet zich isoleren van de onzuivere wereld », onderwijst Calvijn, want hij moet « zich onthouden van elk contact met de verdorvenen » om zijn voorbeeldigheid en puurheid te bewaren. Maar hij moet ook alles wat « profaan » is veroveren, want het onzuivere moet « overstegen, veroverd en vernietigd » worden.

Als goede calvinisten menen zij dat het Beloofde Land niet alleen een plaats is waar de wil van God kan ingesteld worden, maar ook waar iedereen die hard wil werken welvarend zal worden. Rijkdom is een teken van goddelijke zegening. « Voor de puriteinen liggen de ware rijkdommen weliswaar in het hemelse koninkrijk, maar het is ook de goddelijke wil dat zijn getrouwen het materiële succes nastreven en zich verzekeren van de heerschappij over de aarde. Anders gezegd, zichzelf verrijken is een teken van goddelijke uitverkiezing en deze zegening wettigt de expansiedrift van hen die slagen. » Het gevolg is dat « religieus messianisme en economische welvaart onlosmakelijk verbonden zijn in het grote avontuur dat op het punt staat te beginnen » (Mélendri, *op. cit.*, ref. 457 en volgende).

EN WAT MET DE KATHOLIEKE KOLONIE MARYLAND ?

Onder de dertien kolonies van Nieuw-Engeland was er één die gesticht werd door katholieken: Maryland, genoemd naar de Engelse koningin van Franse afkomst Henriëtte Maria. Maar...

De stichter van de kolonie was de eerste Lord Baltimore, een Engelse edelman die onder koning Jacobus I staatssecretaris was geweest en zich in

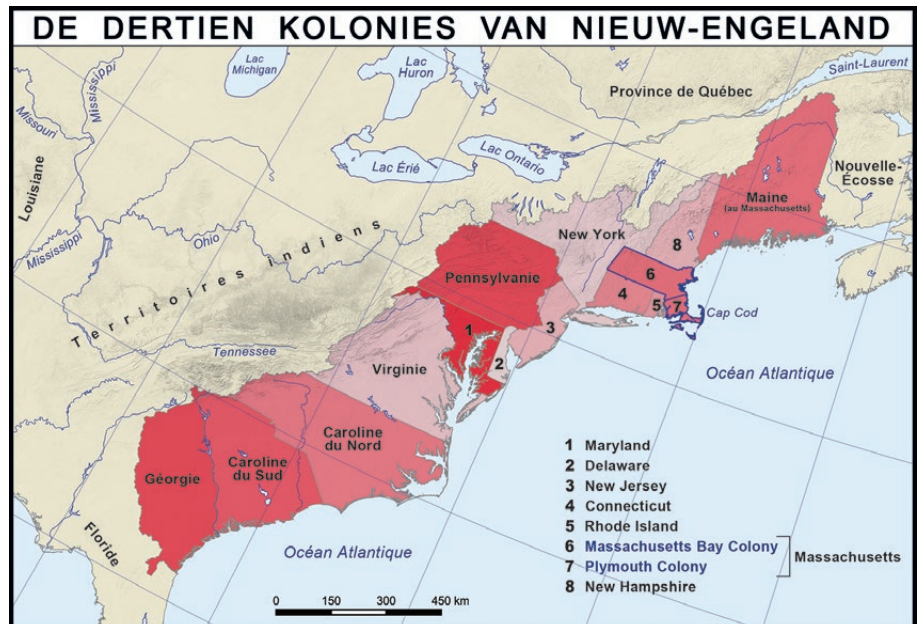
1625 had bekeerd tot het katholieke geloof. Hij wou in Maryland geloofsgenoten die in Engeland vervolgd werden een veilige thuishaven bieden. Tegelijkertijd wou hij er een modelkolonie van maken waar katholieken en protestanten in perfecte harmonie zouden samenleven, maar zijn plan stootte op fel verzet van de "anti-paapse" bewoners van het aangrenzende Virginia. Hij stierf in 1632, kort voor de aankomst van tweehonderd overwegend katholieke gezinnen die uiteindelijk toelating van het Engelse hof hadden gekregen om de kolonie uit te bouwen.

De utopie van een "land van tolerantie" dat zou floreren te midden van de andere kolonies die stevig in de greep van fanatieke protestanten waren, duurde slechts tien jaar. Toen drongen grote groepen puriteinen de kolonie binnen waar ze hun eigen centra stichtten en vervolgens opriepen tot gewapend verzet tegen de katholieken. Tijdens *The Plundering Time* die daarop volgde (1644-1646) werden woningen van katholieken geplunderd, kerken afgebrand en jezuïeten opgespoord en opgesloten [zie *kader-tekst op p. 12*].

De tweede Lord Baltimore kon de orde herstellen met een troepenmacht, maar beging de fout om een van de leiders van de puriteinse oproer-kraaiers tot gouverneur te benoemen in een poging de geesten te kalmeren. Bovendien liet hij in 1649 door de *General Assembly* van Maryland de beroemde Akte van Tolerantie stemmen, « de oudste tekst die op het grondgebied van de VS gewijd werd aan de vrijheid van godsdienst » (broeder Pierre in *RENAISSANCE CATHOLIQUE* nr. 142 van november 2006, p. 1).

Het haalde niets uit: de puriteinen kwamen opnieuw in opstand en gooiden de katholieken uit alle bestuursorganen. Ze stelden een nieuwe regering in die de Akte van Tolerantie afschafte! « Daar waar het meest absolute respect voor andermans overtuiging op geloofsvlak had geheerst, verdween de vrijheid van godsdienst. De katholieken werden ontdaan van alle rechten waarvan ze tevoren hadden genoten. Een wet van 1704 verbood katholieke priesters om in het openbaar de Mis op te dragen of een andere vorm van hun dienstwerk uit te oefenen; ze mochten ook geen bekeerlingen maken. Bovendien werden de katholieken naar de onderkant van de sociale ladder verbannen. Ze mochten zich zelfs niet vertonen in de betere wijken van Baltimore! » (broeder Pierre, *art. cit.*, p. 1).

En in 1713 zou de derde Lord Baltimore zijn geloof afvallen om terug op een goed blaadje te staan bij de Engelse vorst. Een mooi resultaat van deze "modelkolonie"!

MET DE STEUN VAN DE VRIJMETSELARIJ NAAR DE ONAFHANKELIJKHEID

We kunnen niet over elke kolonie afzonderlijk spreken, maar de algemene lijn is duidelijk. De beginselen die de dertien kolonies beheersten, vormen nog altijd de essentie van de VS: handel en winst, contracten en kracht van de menselijke rede, absolute vrijheid van het individu en verwerping van elk gezag, godsdienstvrijheid en messianisme.

Daar bovenop kwam in 1733 de vrijmetselarij. Zij werd in de Nieuwe Wereld georganiseerd door de Engelse Grootloge, die in dat jaar een zekere Henry Price aanstelde tot *Provinciaal grootmeester* over heel Noord-Amerika. In de daaropvolgende jaren kwamen er logetempels in South-Carolina, Massachusetts, New York en Pennsylvania. In die laatste kolonie rees al heel snel de ster van een vrijmetselaar die een doorslaggevende invloed zou uitoefenen op de geschiedenis van zijn land: Benjamin Franklin, een van de *Founding Fathers* van de Verenigde Staten.

De kolonies van Nieuw-Engeland ontwikkelden tussen 1670 en 1720 een groot economisch dynamisme. Op datzelfde ogenblik, in 1689, weigerde de Franse Zonnekoning Lodewijk XIV, de machtigste vorst van zijn tijd, om te gehoorzamen aan het verzoek van Jezus aan de H. Margareta-Maria Alacoque in Paray-le-Monial: de afbeelding van zijn H. Hart laten aanbrengen op de banieren van de koninklijke legers in hun strijd tegen de protestantse vijand in Europa. De hoogmoedige weigering van Lodewijk XIV zou Frankrijk precies honderd jaar later bekopen met de Revolutie van 1789 én met de onstuitbare opkomst van de VS, een natie gebouwd op antikatolieke beginselen.

Het economisch succes overtuigt steeds meer protestantse kolonisten ervan dat de zegen van God op hen rust en dat hun nieuwe land geroepen is om het model voor de hele wereld te zijn. Aangespoord door de vrijmetselarij beslissen zij om zich te verenigen tegen de nieuwe taken die

DE APOSTEL VAN MARYLAND

ANDREW White werd geboren in Londen in 1579. Nadat hij in Frankrijk tot priester was gewijd, keerde hij in 1605 terug naar Engeland, net op het moment dat de haat tegen katholieke geestelijken er tot een hoogtepunt was gekomen door het mislukte Buskruitcomplot. Hij werd samen met vele anderen gearresteerd en uit zijn vaderland verbannen. In 1607 trad hij in Leuven toe tot de orde van de jezuïeten en hoewel hij riskeerde voor zijn geloof geëxecuteerd te worden, ging hij nog regelmatig naar Engeland om er in het geheim te prediken.

Hij slaagde er in om George Calvert te bekeren, de eerste Lord Baltimore, die daarop het plan opvatte voor een kolonie in Nieuw-Engeland waar gevluchte katholieken welkom zouden zijn. Pater White aanvaardde om samen met twee andere jezuïeten Calverts zoon Leonard te vergezellen op het schip *The Ark*, dat samen met *The Dove* in 1633 afzeilde. De katholieke kolonisten landden het jaar daarop in wat Maryland zou heten. Pater

White droeg er de Mis op, de eerste katholieke priester die dat deed op het grondgebied van New England.

Andrew White legde zich toe op de bekering en opvoeding van de Indianen, terwijl die door de protestanten net verafschuwd en vermeden werden... in afwachting van hun uitroeiing. Het leverde hem de eretitel van « apostel van Maryland » op. De jezuïet schreef dat zijn doel « *niet was om oorlog te voeren, maar om beschaving en onderricht te verspreiden onder dit onwetende ras en hun de weg naar de Hemel te tonen.* » Om elke schijn van onrechtvaardigheid te vermijden drong hij er ook op aan dat de kolonisten het land van de Indianen niet zomaar zouden inpalmen, maar *kopen en betalen* met allerlei goederen.

In 1637 sloten twee nieuwe jezuïeten zich bij de jonge missie aan. Pater White schreef woordenboeken en vertaalde de catechismus in de taal van verschillende indianenstammen, onder andere de Piscataway van wie hij het stamhoofd in 1640 kon dopen. Later bekeerde hij

ook een vrouw van de Patuxent en veel leden van haar stam.

In 1644 brak in Maryland echter de brutale oorlog van de puriteinen uit. Zij staken de hoofdstad St. Mary's City in brand, plunderden de missie van de jezuïeten en namen de paters gevangen. Drie van de vijf geestelijken werden naar vijandelijk indiaans gebied gebracht en daar achtergelaten; allicht stierven zij er een gruwelijke dood. Pater White werd samen met pater Copley geketend naar Londen gestuurd en voor twee jaar in de gevangenis opgesloten. Daarna werden zij beschuldigd van verboden terugkomst naar Engeland! Zij ontsnapten aan een terdoodveroordeling omdat de rechtbank niet anders kon dan hun gelijk geven: zij waren duidelijk tegen hun wil overgebracht...

Maar terugkeren naar Maryland en zijn geliefde bekeerlingen werd pater White niet toegestaan. De laatste jaren van zijn leven bracht hij eerst door in de Zuidelijke Nederlanden en tenslotte in het woonhuis van de Baltimores in Engeland, waar hij stierf in 1656.

Londen in 1764-1767 wil opleggen op onder meer papier, suiker en thee. Een Continentaal congres verklaart de Engelse belastingwetten ongeldig en roept op tot boycot van de handel met het moederland. De onafhankelijkheidsstrijd breekt definitief uit in 1775 met de benoeming van de logebroeder George Washington tot opperbevelhebber van de Amerikaanse troepen.

Washington is het boegbeeld van de strijd, maar het is een andere Amerikaan die de grootste invloed heeft op de ontwikkeling van de ideologie van de toekomstige staat: Thomas Jefferson, een slavenhouder uit Virginia die de ideeën van de congregationalisten hoog in het vaandel schrijft. Voor hem is de rede soeverein, berust de macht bij het volk en moet de natie dus een federatie van gemeenschappen, provincies en staten zijn, geen autoritaire macht. De fundamentele instelling is de republiek. Op godsdienstig vlak wil hij niet weten van een staatskerk. Hij wenst de scheiding van Kerk en staat en de invoering van secularisering. Terwijl de revolutionairen in Frankrijk de religie willen doen verdwijnen uit de openbare ruimte, vindt Jefferson dat zij integendeel alle vrij-

heid moet krijgen om zich te uiten; want samen met alle Amerikaanse vrijmetselaars is het zijn overtuiging dat de godsdienst moet dienen om de burgers in het gareel te houden.

Heel dat ideaal werd door Jefferson ingeschreven in de *Onafhankelijkheidsverklaring* van 1776 waarvan hij de geestelijke vader was, meer nog dan Benjamin Franklin die er ook aan meewerkte. De Verklaring begint als volgt: « *Wij beschouwen volgende waarheden als vanzelfsprekend, dat alle mensen gelijk zijn geschapen, dat ze door hun Schepper zijn begiftigd met bepaalde onvervreembare rechten waaronder het leven, de vrijheid en het nastreven van geluk; dat om deze rechten veilig te stellen, regeringen onder de mensen worden ingesteld die hun rechtvaardige bevoegdheden ontleenen aan de instemming van de geregeerden...* »

In die woorden ligt heel de geest van de eerste kolonisten besloten: universalisme (wij bepalen wat voor iedereen goed is), messianisme, de gelijkheidsgedachte, de verwerping van elk opgelegd gezag en, als kers op de taart, het recht op geluk voor elke mens, « *the pursuit of happiness* » – een onverslijtbaar voorwendsel voor alle toekomstige

De « Louisiana Purchase », waarbij de Amerikanen in 1803 Frans-Louisiana kochten van Napoleon, verdubbelde met één klap het grondgebied van de VS.

economische en territoriale veroveringen. Deze subversieve grondwet opent werkelijk een revolutionair tijdperk. Thomas Paine, een van de *Founding Fathers*, drukte het glashelder uit : « Het ligt in onze macht om de wereld te reconstrueren. »

DE VEROVERING VAN HET WESTEN EN HET ZUIDEN

In 1789 werd Washington de eerste president van de VS. Meteen begint de nieuwe staat op een koortsachtige manier aan gebiedsuitbreiding.

De verovering van het Westen, een immens reservoir aan land en natuurlijke rijkdommen, gebeurt door de verdrijving van de *Native Americans*, de Indianen, en de roof van hun gronden. De *Indian Removal Act* van 1830 verplicht de autochtone stammen die het dichtst bij het door de blanken gekoloniseerde gebied wonen om te verhuizen naar de overkant van de Mississippi – duizenden kilometers verder naar het Westen. De Amerikaanse regering belooft met de hand op het hart dat de nieuwe vestigingsplaats « voor eeuwig » van de Indianen zal zijn, maar in de praktijk vindt in de loop van de 19de eeuw een ware genocide op “de wilden” plaats. In totaal voeren de VS meer dan 1500 oorlogen, aanvallen en plundertochten tegen de Indianen uit, meer dan welk ander land ook tegen een inheemse bevolking. Van de 5 tot 15 miljoen *Native Americans* die in 1492 bij de aankomst van Columbus op het Amerikaanse grondgebied leefden, blijven er in 1890 nog minder dan 240.000 over.

Veel territoria waarop de VS hun oog laten vallen, behoren toe aan Europese grootmachten. Om ze in

te palmen, nemen de Amerikanen hun toevlucht niet alleen tot gewapende strijd, maar ook tot diplomatieke druk. Zo stuurt Jefferson gezanten naar Parijs om te onderhandelen over de aankoop van de Franse stad Nieuw-Orléans aan de monding van de Mississippi, maar aanvankelijk mislukken de onderhandelingen. Tenslotte verbaast Napoleon de Amerikanen door in 1803 het hele gebied Louisiana te koop aan te bieden voor de belachelijke som van 15 miljoen dollar.

Napoleon hoopt hiermee de Engelsen een hak te zetten, maar in feite speelt hij een toekomstige supermacht in de kaart. Met de aankoop verdubbelt het grondgebied van de VS, want Frans-Louisiana omvat nagenoeg het hele midden van het Noord-Ameri-

kaanse continent met de huidige staten Louisiana, Arkansas, Missouri, Iowa, Minnesota, North Dakota, South Dakota, Nebraska, Kansas, Oklahoma, Colorado, Wyoming en Montana. « Vanaf het begin hadden de VS begrepen dat nagenoeg alles voor geld te koop is » (Nikola Mirković, *L'AMÉRIQUE EMPIRE*, 2022, p. 18).

Tussen 1810 en 1842 nemen de Amerikanen Florida af van de Spanjaarden en onderhandelen zij met de Britten over de grens met Canada. In 1845 komen Amerikaanse kolonisten in de Mexicaanse provincie Texas in opstand en roepen de onafhankelijkheid uit ; niet veel later annexeren de VS Texas als een nieuwe staat met het excuus dat de plaatselijke Amerikanen zich bedreigd voelen. Het jaar daarop breekt de Mexicaans-Amerikaanse oorlog uit, die gewonnen wordt door de VS ; Cali-

Columbia, de verpersoonlijking van de VS, brengt de vooruitgang naar het Westen en verdrijft de duisternis waarin “de wilden” leven : de perfecte illustratie van de « Manifest Destiny » van de Amerikaanse pioniers. Allegorie door John Gast, 1873.

fornië, Nevada, Utah, Arizona en New Mexico worden toegevoegd aan het Amerikaanse territorium, dat nu loopt van de ene oceaan naar de andere.

De drijfveer voor deze veroveringspolitiek is de overtuiging dat Amerika bekleed is met een heilige zending. In 1850 brengt Herman Melville (de schrijver van *Moby Dick*) dat vol zelfgenoegzaamheid onder woorden: « *Wij, Amerikanen, zijn een bijzonder volk, een uitverkoren volk, het Israël van onze tijd. Wij zijn de bezitters van de ark van de vrijheden voor heel de wereld. Wij zijn de pioniers van de wereld. Lange tijd hebben wij sceptisch gestaan tegenover onszelf en hebben wij getwijfeld of de politieke Messias werkelijk gekomen was. Maar hij is gekomen in ons, als wij alleen maar uitdrukking willen geven aan zijn inspiraties.* »

« MANIFEST DESTINY »

« Deze overtuiging dat de Amerikanen een messiaanse roeping belichamen zal in de 19de eeuw de naam krijgen van “*Manifest Destiny*”, “overduidelijke lotsbestemming”. De uitdrukking werd voor de eerste keer gebruikt door de New-Yorkse journalist John L. O’Sullivan in 1845 in een artikel getiteld “*Annexation*” in de *United States Magazine and Democratic Review* ter gelegenheid van de inlijving van Texas. Daarin riep hij op tot “de vervulling van onze overduidelijke lotsbestemming om heel het continent te bezetten dat de Voorzienigheid ons heeft toevertrouwd voor de vrije ontwikkeling van onze jaarlijks vermenigvuldigende miljoenenbevolking” » (Mirković, *op. cit.*, p. 19). Honger naar land werd zo tot een deugd verheven.

Tussen 1800 en 1850 stijgt de bevolking van de VS inderdaad spectaculair: van 5 naar 23 miljoen inwoners, door toedoen van een onafgebroken stroom immigranten vanuit het oude Europa. Ze worden aangetrokken door de droom van een nieuwe start in het land van de onbegrensde mogelijkheden. De Amerikaanse industrie en economie ontwikkelen zich pijlsnel dankzij twee grote troeven: een overvloed aan kapitaal, zodat er aan massaproductie kan gedaan worden wat de kosten verlaagt, en een overvloed aan grond-

gebied, zodat de aangelegde stocks vlot kunnen verhandeld worden.

In 1861 breekt de bloedige Amerikaanse Burgeroorlog uit die vier jaar zal duren en waarbij de Noordelijke Staten (de Unie) het opnemen tegen de Zuidelijke Staten (de Confederatie). Het conflict draaide vooral rond tegengestelde economische visies en belangen:

« Het Noorden en het Zuiden waren niet op dezelfde manier gegroeid. Het Zuiden was een landbouwstreek, het Noorden was veel meer geïndustrialiseerd. De zuiderlingen meenden dat ze voor hun economische ontwikkeling niet konden overleven zonder slaven, terwijl de noorderlingen wisten dat ze er geen meer nodig hadden: ze hadden hen vervangen door massa-immigratie. De Unie beschermde zijn markt door taksen en douanerechten die neerkwamen op beboeting van de Confederatie; het Zuiden produceerde meer dan het consumeerde en had behoefte aan vrijhandel, meer bepaald met Europa, om zijn overschotten kwijt te raken en er zich goederen aan te schaffen die vaak goedkoper waren dan die van het Noorden » (Howard Zinn, *A PEOPLE’S HISTORY OF THE UNITED STATES*, 2005, p. 189).

Het Noorden wint de oorlog, legt een grote centralisering op en bindt de staten van de Confederatie onlosmakelijk aan zijn economische belangen. Voortaan zullen de industriëlen en de bankiers de toekomst van de VS bepalen. De heropbouw van het verwoeste Zuiden legt de basis voor een economisch gouden tijdperk: de index van de industriële productie stijgt met 5% per jaar. Tegelijkertijd neemt de bevolking toe van 32 naar 76 miljoen zielen. De VS worden onbetwist de eerste industriële macht ter wereld.

Voor een land dat fundamenteel imperialistisch denkt en aan die veroveringszucht een godsdienstige dimensie geeft, is een *status quo* in beginsel uitgesloten. De VS kijken al verder vooruit: eerst naar Zuid-Amerika, dan naar Europa, vervolgens naar de wereld. De toekomst ligt open.

broeder Michel van de triomferende Onbekeekte en het Goddelijke Hart

& redactie KCR

DE DROOM VAN EEN WERELDREGERING

IN 1920 stichtte de Amerikaanse president Wilson de Volkerenbond met de bedoeling de traditionele, maar chaotische betrekkingen tussen de staten te vervangen door een zogezegd “rationele” internationale orde. De Volkerenbond slaagde er echter niet in om de Tweede Wereldoorlog te voorkomen; erger nog, het was de schuld van deze organisatie dat de lidstaten in 1939 volledig blind waren voor het op handen zijnde niet-aanvals-pact tussen nazi-Duitsland en de Sovjet-Unie dat zo’n verstrekkende gevolgen zou hebben.

In 1946 ging men opnieuw de-

zelfde weg op met de creatie van de Verenigde Naties, met dezelfde mislukkingen tot gevolg. De VN bleken machteloos om de conflicten op te lossen die hun waren toevertrouwd, in het bijzonder de Israëlisch-Palestijnse kwestie. Wat hebben de fameuze Blauwhelmen ooit bereikt?

De traditionele katholieke doctrine die abbé de Nantes onderwees, heeft ons geleerd dat er op tijdelijk vlak geen wereldrijk kan of mag bestaan. De enige “internationale” die steek houdt, is van geestelijke aard: het is de Kerk, waarvan het hoofd in Rome zetelt. Maar het gaat om een oerou-

de illusie, « *de humanistische droom van een universeel politiek Imperium parallel met het Rooms Opperherderschap, als de repliek ervan op tijdelijk vlak en zijn wereldlijke arm. We vinden die idee terug, onder een maçonnieke vorm, in de Volkerenbond en nadien in de Verenigde Naties, die allebei gecamoufleerde pogingen zijn om een wereldregering in te stellen, antichristelijk en een rivaal van Rome* » (CRC nr. 132).

En het zijn de Verenigde Staten die sinds hun ontstaan bezeten zijn door die gevaarlijke waanzin...

broeder Bruno van Jezus-Maria

CHRISTUS EN DE KERK

« MIJN WELBEMINDE IS VAN MIJ EN IK VAN HEM » (HOONGLIED)

JEZUS die op het Kruis sterft, is de nieuwe Adam die de geboorte schenkt aan een nieuwe, door zijn Bloed vrijgekochte mensheid. Eva, uit een rib van Adam geschapen, was als het ware vooraf in hem vervat; hij was dus voor haar het beginsel van haar eigen leven. Zo is het ook met Christus, de nieuwe Adam van de nieuwe Eva die de Kerk is, gesticht in het Hart van de Maagd Maria dat door een zwaard van smart doorboord werd.

Christus is het hoofd van de Kerk én van elke plaatselijke Kerk. Door het dienstwerk van de hiërarchie bestuurt Hij alles met het gezag van een veeleisende en jaloerse liefde, voor haar heil. Toen de Corinthiërs verleid werden om terug te keren naar hun afgoden, reageerde Sint-Paulus niet met moraal, maar met mystiek: *« Ik ben naijverig op u met goddelijke ijverzucht; want aan één man heb ik u verloofd, om u als reine maagd aan de zijde van Christus te stellen »* (2 Co 11, 2).

DE KERK VORMT ÉÉN LICHAAM

De Kerk, dat wil zeggen de gemeenschap van de gedoopten, vormt op mysterieuze wijze slechts één wezen waarmee Christus wil huwen voor de eeuwigheid. En heel het werk van de apostelen, zoals Sint-Paulus, bestaat erin de leden van elke lokale Kerk erop voor te bereiden om allemaal samen slechts één lichaam te vormen in de deugd, in de

genade van God, met de bedoeling op een dag vereenzelvigd te worden met de bruid waarvoor Jezus zijn Bloed op het Kruis vergoten heeft.

De H. Paulus legt de Corinthiërs uit dat zij slechts één lichaam vormen met Christus, omdat zij van Hem het leven van de genade krijgen door de sacramenten. Zij zijn dus "lichamelijk verenigd" met Hem. Dat is precies de definitie van de huwelijksverbintenis. En die verbintenis tussen echtgenoot en echtgenote is van die aard dat zij aan de christen verbiedt om andere, onzuivere en overspelige betrekkingen aan te gaan.

Omdat de Kerk een lichaam is, moet men om gered te worden deel uitmaken van dat lichaam, opgenomen zijn in de Kerk door het doopsel en er zo lidmaat van worden. Het lichaam is de Kerk, Christus is er het hoofd van omdat Hij er de Verlosser en Bruidegom van is. Hun eenwording is voor de eerste maal bezegeld in het Bloed van Jezus op het Kruis. Die liefdesdaad wordt tijdens elk H. Misoffer vernieuwd.

Godsdienst is per definitie de relatie van de mens met God, een relatie die zich uitdrukt in offers die de mens opdraagt aan God, zijn Schepper en Vader. Bij de heidenen offerde men een dier dat de keel werd overgesneden en men hoopte of stelde zich voor dat de godheid in ruil gunsten zou verlenen, zonder daarover nochtans enige zekerheid te hebben. De nieuwigheid van de Bijbel was dat God zichzelf openbaarde en een verbond sloot met

Melchisedek, « koning van Salem » en « priester van de Allerhoogste », is in het Oude Testament de voorafbeelding van Jezus Christus, Koning en Priester « voor eeuwig in de orde van Melchisedek » en bekleed met « een volmaakt hogepriesterschap » (Brief aan de Hebreeënen 7). Mozaïek uit de 6de eeuw in de kerk van San Vitale in Ravenna.

zijn volk ! Er kwam een echte uitwisseling tot stand tussen de Hemel en de aarde, volgens een offerlierturgie. In die offers van het Oude Testament – denk aan Abraham die zijn enige zoon Izaäk moest offeren – heeft de Kerk voorafbeeldingen van het Kruis erkend, dat het volmaakte offer is gebracht door de Zoon van God, Priester en Slachtoffer tegelijk. Het Kruisoffer is de bezegeling van het nieuwe en eeuwige Verbond, hernieuwd tijdens elke Mis.

Onze vader, abbé de Nantes, betreurde in zijn THEOLOGIE VAN DE EUCHARISTIE dat men teveel de nadruk legde op het intieme en individuele aspect van de communie: *God en ik!* Dat past perfect binnen het moderne personalisme.

Maar de mensen van alle vroegere tijdperken hebben hun verbond met God opgevat als het verbond van een heel ras, een volk, een stam of een familie. Bij de heidenen stond de godheid niet in betrekking met individuele personen, maar enkel met het gehele volk, via zijn hiërarchische vertegenwoordigers. En in het Oude Testament sloot God een Verbond met Adam als stamvader van zijn nageslacht, met Noë als hoofd van heel zijn familie, met Abraham en zijn afstammelingen, tenslotte met zijn volk dat Hij uit Egypte had geleid en in Jeruzalem gevestigd door tussenkomst van de leiders die Hij het geschonken had.

In die lijn wordt het nieuwe en eeuwige Verbond bezegeld door één Persoon, Jezus, met het geheel van alle anderen samen, die vooraf tot een heilig volk gemaakt zijn door de prediking van het geloof, de toediening van het heilig doopsel en de afkondiging van de nieuwe wet. Dat heilig volk, het nieuwe Israël, de Bruid van God, is de Kerk. Zij is het die Jezus allereerst op het oog heeft wanneer Hij zijn Verbond hernieuwt.

Laten we dus niet te haastig zijn om, ieder voor zichzelf, te zeggen: « *Ik ben de bruid van Christus!* » God houdt slechts van ons in de mate waarin we toebehoren aan zijn Kerk. Daarom stelt onze vader dat de Eucharistie in de eerste plaats een kerkelijk sacrament is. Wij moeten ervoor zorgen dat wij “verdwijnen” in de Kerk en er ons rekenschap van geven dat wij op die manier God aangenaam zijn en zo bekwaam worden om vrucht te dragen.

Als wij te communie gaan, komt het er niet op aan te onderzoeken of ons kleine hart sneller klopt, of we ontdaan zijn, of we genieten van zijn Tegenwoordigheid. Wij staan ten dienste van Christus en de Kerk, zijn Bruid, en dus gaan wij veeleer te communie om dienstbaar te kunnen zijn en te lijden dan om een individueel geestelijk genot te smaken.

GODDELIJK HUWELIJK, MENSELIJK HUWELIJK

De eenwording van Christus en de Kerk, voltrokken op het Kruis en tijdens elke Mis hernieuwd, ligt aan de basis van een prachtige en geheiligde menselijke orde die naar het model van die fundamentele relatie is uitgebouwd.

Eerst en vooral is er het menselijke huwelijk, dat Sint-Paulus terecht een grote zaak noemt en een beeld van de eenwording van Christus en de Kerk. Op dat christelijke huwelijk is heel de familiale menselijke orde gegrondvest, met inbegrip van het ermee verbonden

netwerk van vaderschappen, kindschappen, vriendschappen enz. Het is geen wonder dat de atheïstische en antichristelijke vrijmetselarij zo hardnekkig probeert om dat allemaal kapot te maken of te corrumperen.

Abbé de Nantes onderstreept dat het huwelijk tegelijkertijd in **de wil van de man en de instemming van de vrouw** ligt. Wij moeten begrijpen dat het “*Ik wil*” van de bruidegom verwant is met het “*Ecce venio*” uitgesproken door Christus bij zijn Menswording: « *Zie, Ik kom om uw wil te volbrengen, o Vader!* » (*Brief aan de Hebreëen* 10, 7). De wil van de Vader zal Hem tot op het Kruis brengen. Deze daad van vrijwillige gehoorzaamheid van Christus is reeds de viering van zijn huwelijk met de mensheid, maar in het perspectief van zijn Lijden, om zijn zondige bruid vrij te kopen en haar een schitterende en onuitputtelijke vruchtbaarheid te schenken.

« Wat de instemming van de christelijke echtgenote betreft », zo legt onze vader uit, « die is niet alleen te vergelijken met het “JA” van de Kerk aan Christus, ze drukt ook een bewuste deelname uit. In het huwelijk neemt de bruid de eeuwige houding en functies van de Kerk over, die op sacramentele wijze het leven, de genade en de vruchtbaarheid van Christus ontvangt door het dienstwerk van haar Bruidegom. »

Dat is niet alles. In het plan van God vormt de relatie tussen echtgenoot en echtgenote de gietvorm, de matrix, van alle sociale betrekkingen. De bruid is « beeld en gelijkenis » van elk sociaal lichaam dat geleid en bestuurd wordt door een gezag, een bruidegom. Zo is de diocesane Kerk als een bruid die door de paus wordt toevertrouwd aan de zorgen van een bisschop, iemand die daartoe gewijd wordt om er de bruidegom van te zijn. Sint-Franciscus van Sales beschouwde zich echt als « *gehuwd met zijn bisdom* », zoals hij zei.

Hetzelfde geldt voor een pastoor, die de zending krijgt om zich volledig te wijden aan een parochie die in zijn herderlijke handen wordt gelegd en die hij dus op mystieke wijze huwt. Er wordt van hem verwacht dat hij zich volledig geeft, zoals een man zich volledig dient te geven aan zijn vrouw. Beiden – de priester voor zijn parochie, de echtgenoot voor zijn echtgenote – weten dat zij andere Christussen zijn om zich aan hun bruid te hechten als aan de Geliefde van de Heer, om haar te dienen, lief te hebben en haar te zien zoals Jezus haar ziet, in haar bovennatuurlijke schoonheid, los van de onvermijdelijke middelmatigheden en tekorten van elke dag...

Op dezelfde manier was de natie in het *Ancien Régime* de bruid die door de wijdingsbisschoppen werd uitgehuwelijkt aan de vorst op het moment dat zij hem tot koning zalfden, waardoor hij de bruidegom en vader van zijn volkeren werd. Heel de kroningsceremonie van de Franse monarchen in de kathedraal van Reims was van die mystiek doordrongen.

Het lichamelijke huwelijk en het lichamelijke vaderschap zijn bijgevolg het beeld en de gelijkenis van het geestelijke huwelijk en het geestelijke vaderschap. Zij maken eerst de blijde mysteriën door, maar bereiken het hoogtepunt van de liefde op het huwelijksbed van het Kruis.

broeder Bruno van Jezus-Maria

EEN ARCHEOLOGISCH GETUIGENIS VAN DE BROODVERMENIGVULDING

IN de tijd van Jezus bestond er in het Overjordaanse, het gebied ten oosten van de Jordaan, een landstreek die bekend stond als de *Dekapolis* of Tienstedenbond. Het ging om Griekse poleis (stadstaten) die gesticht waren na de veroveringen van Alexander de Grote, in de hellenistische periode (3de eeuw v. Chr.). Oorspronkelijk waren ze onafhankelijk van elkaar, maar de Romeinse generaal Pompeius maakte er in 64-63 v. Chr. een stedenbond van die verantwoording verschuldigd was aan de militaire gouverneur van de *provincia Syria*.

Het is Plinius de Oudere die ons in zijn *Naturalis Historia* de namen van de tien steden geeft. De bekendste zijn Damascus, Pella (waarheen de christenen van Jeruzalem vluchtten tijdens de joodse opstand van 66), Philadelphia (de huidige Jordaanse hoofdstad Amman) en Gerasa (vandaag Jerash met zijn befaamde Romeinse ruïnes).

Uit de Evangelies weten we dat Jezus het gebied van de Dekapolis bezocht heeft. Dat is niet verwonderlijk, aangezien zijn werkterrein het nabijgelegen Galilea was: « *Talrijke scharen uit Galilea en de Dekapolis [...] volgden Hem* », schrijft Matteüs (4, 25).

« Het eerste voorval uit het optreden van Jezus dat in het Overjordaanse wordt gesitueerd, is de genezing van de man "Legio", die door veel demonen bezeten was [*een "legioen" duivels – red.*]. Mt 8,28 situeert het gebeuren in de streek van de Gadarenen. Mc 5,1 en Lc 8,26 spreken over

"het gebied van de Gerasenen". Dat dit gebeuren zich in het territorium van de Dekapolis afspeelde, wordt nog eens onderstreept door het feit dat de man na zijn bevrijding van de demonen "in het Tienstedengebied bekend begon te maken wat Jezus voor hem gedaan had" (Mc 5,20). Bovendien, de aanwezigheid van kudden zwijnen, waarin de onreine geesten voeren, wijst op een niet-joodse omgeving aangezien zwijnen voor Joden verboden dieren waren » (John Rogerson, *Atlas van de Bijbel*, Ndl. uitg. 1985, p. 213).

Een tweede gegeven is de genezing van de doofstomme « *midden in het gebied van de Dekapolis* » (Mc 7,31), zonder precieze plaatsbepaling. Jezus nam de man terzijde, raakte zijn oren en tong aan en beval de gebrekkige organen om opnieuw te functioneren. Hoewel de Heer de aanwezige « *menigte* » verbood het mirakel bekend te maken, gehoorzaamden zij niet: « *Hoe strenger Hij het hun verbood, des te luider ze het rondvertelden* » (Mc 7,36).

DE GESCHIEDENIS VAN HIPPOS IN EEN NOTENDOP

Vlakbij het meer van Galilea, aan de oostelijke oever ervan en boven op een berg met een prachtig uitzicht over het meer, lag de welvarende en kosmopolitische stad Hippos. Ze maakte deel uit van de Tienstedenbond en heette in het Aramees Sussita. Onder het Romeinse bewind kreeg ze, net

De "verbrande kerk" van Hippos, een van de steden van de Dekapolis, keek uit over het meer van Galilea en de plaatsen waar Jezus mirakels verrichtte.

De ruïnes van de stad Hippos liggen boven op een berg die 350 meter boven het meer van Galilea oprijst.

als de andere steden van de Dekapolis, een bepaalde graad van autonomie. Ze mocht haar eigen munten slaan, met het beeld van een paard erop ter ere van haar naam. Er woonden ook Joden in de stad, met wie de relatie gespannen werd ten tijde van de Joodse Oorlog in 66-70. De Zeloten, die de Romeinen bestreden, ondernamen plundertochten in het gebied van de Tienstedenbond en bedreigden het vreedzame samenleven. De historicus Flavius Josephus vermeldt dat de magistraten van Hippos in reactie daarop de joodse bevolking in de stad vervolgden en uitroeiden.

Hippos kende zijn hoogste bloei in de tweede eeuw na Christus onder keizer Hadrianus. De plaats werd heraangelegd volgens een dambordpatroon en langs een centrale *decumanus* die van west naar oost liep. De kostbare operatie om de zuilen die deze hoofdstraat sierden van ver te gaan halen en de berg op te slepen bewijst de rijkdom van de stad. Een theater, een odeon, een basilica en een tempel voor de keizer werden opgericht en nieuwe stadswallen aangelegd. Water uit bronnen op de Golanhoogvlakte bereikte de stad via een 24 km lang aquaduct.

Toen Constantijn de Grote de christenen officieel vrijheid van godsdienst toestond (Edict van Milaan, 313), bloeide het christendom in het Midden-Oosten snel op. Rome schonk zelfs subsidies aan de *provincia Syria Palaestina* voor de bouw van kerken en kloosters; de op gang komende stroom pelgrims leverde extra inkomsten op. Uiterlijk in 359 werd Hippos de zetel van een bisdom: een zekere Petrus van Hippos komt voor in de bewaarde lijsten van kerkelijke concilies in 359 en 362.

Het begin van de 7de eeuw is de tijd van de grote machtsstrijd om de overheersing van het Oosten tussen Byzantium en de Perzische dynastie van de Sassaniden (zie het artikel *De geboorte van de islam en het ontstaan van de Koran* in *Hij is*

verrezen! nr. 91 van januari-februari 2018). In 612 veroverden de Perzen Syrië. We weten ook dat de Joden van Tiberias, de stad recht tegenover Hippos aan de andere kant van het meer van Galilea, uit antichristelijke haat in 613 de poorten openden voor de heidense invallers en zo bijdroegen aan de Perzische inname van het door de Byzantijnen bestuurde Jeruzalem in 614. Het is daarom aannemelijk dat de kerken van Hippos door de vijand platgebrand werden in 612-613.

Nadat Byzantijnen en Perzen totaal verzwakt uit de oorlogsjaren komen, profiteert een nieuwkomer van het machtsvacuüm: de Arabieren, die op dat moment nog geen islamieten zijn – de islam bestaat nog niet!¹ – maar... christenen.

« In 660 legt een vergadering van Arabische leiders in Jeruzalem de eed van trouw af aan een zekere Maawia, die bidt op Golgotha, in de tuin van Gethsemane en op het graf van de H. Maagd. Deze Maawia is niet de eerste de beste: hij is de stichter van de dynastie van de Omajjaden. Hij draagt een Aramese naam en het Arabische tijdperk dat hij inluidt is niet mohammedaans, maar christelijk. Door Damascus als hoofdstad te kiezen stelt hij zich onder de bescherming van een profeet: Sint-Jan de Doper, van wie het graf zich in de basiliek van die stad bevond (en nog altijd bevindt). De crypte met het hoofd van de Doper rivaliseerde met de kerk van het H. Graf in Jeruzalem.

« Verder sloeg Maawia munten met de beeltenis van Sint-Jan, met een duif of een lam. Andere muntstukken uit dezelfde periode dragen aan de ene kant een afbeelding van het Kruis, aan de andere de beeldenaar van Arabische leiders als christelijke vorsten in Byzantijnse kledij. Archeologen vonden koperen munten uit het begin van het Arabisch tijdperk met de voorstelling van het hoofd van de Doper of het Lam Gods.

« Pas in de 9de eeuw heeft de moslimlegende de naam van Maawia “gearabiseerd” tot Muhâwiya en van hem een metgezel van de profeet gemaakt. In werkelijkheid is hij de verpersoonlijking van de christelijke Arabieren van het Oosten » (broeder Michel-Marie van de Cabeço, *art. cit.*, p. 11).

Het is dus een misvatting de loftrompet te steken over de zgn. “islamitische Arabieren” die zo breeddenkend waren dat zij het christendom in Hippos tolereerden... De nieuwe Arabische heersers lieten de christelijke bewoners van de stad toe om hun godsdienst verder te praktiseren om de eenvoudige reden dat zij zélf in Jezus geloofden!

De eigenlijke verwoesting van de stad was het gevolg van een vernietigende aardbeving in 749. De eens zo fiere stad werd toen definitief verlaten.

(1) Wij baseren ons op de ontdekkingen van broeder Bruno die de eerste soera's van de Koran wetenschappelijk vertaalde: Frère Bruno Bonnet-Eymard, *LE KORAN. TRADUCTION ET COMMENTAIRE SYSTÉMATIQUE*; 3 delen, 1988-1997.

Mozaïek met twee vissen in de apsis.

DE ARCHEOLOGEN AAN HET WERK

De ruïnes van de stad zijn bepaald indrukwekkend. Na een eerste archeologisch onderzoek in de jaren 1950 werd in 1999 besloten tot een grootschalig opgravingsproject op internationale basis (*Hippos-Sussita Excavation Project*), dat vandaag nog altijd doorloopt en bijzonder boeiende vondsten heeft opgeleverd.

Niet minder dan zeven kerken uit de Byzantijnse tijd werden blootgelegd. De interessantste daarvan is het *Martyrion van Theodoros*, opgetrokken op het einde van de 5de of het begin van de 6de eeuw. Deze kerk werd door de Perzen platgebrand; het vuur deed het dak instorten waardoor de vloermozaïeken in de kerk bedekt werden met een dikke (en beschermende) laag as. De archeologen duiden haar aan als “de verbrande kerk” (*the Burnt Church*).

Van alle kerken in Hippos lag de kleine *Burnt Church* het verst van het stadscentrum. Het lijkt er op dat ze opgetrokken werd in wat de armste stadswijk was. Maar « vanuit het atrium hadden de gelovigen een spectaculair uitzicht – beter dan vanuit de andere kerken – op het meer van Galilea, met inbegrip van alle plekken waarvan men zegt dat Jezus er wonderen verrichtte » (*Israel21c*, 11 september 2019).

Het was in 2019 dat het onderzoeksteam de vloermozaïeken in de

kerk ontdekte. Ze zijn weliswaar niet van grote kunstzinnige kwaliteit en maken een vrij naïeve indruk. Dat stemt overeen met het feit dat de lokale gemeenschap zich allicht geen topkunstenaar kon veroorloven. In het kerkship vond men een groot mozaïek van 10 op 15 meter met afbeeldingen van allerlei dieren, onder andere opvallend veel vissen. Merkwaardig genoeg lijken die niet op de bekende sint-petrusvissen waarvan het meer van Galilea ook nu nog wemelt, maar eerder op nijlvissen. Volgens de archeologen betekent dit dat de kerkgemeenschap een mozaïeklegger van Egyptische afkomst inhuurde of iemand die in zijn “modellenboekje” voor het onderwerp “vis” exemplaren uit de Nijl had staan.

Vooraf interessant zijn de afbeeldingen van broodmanden op het mozaïek. Ze zijn gevuld met precies vijf broden die niet allemaal van dezelfde kleur zijn, waarmee de kunstenaar verschillen in de broodsoort lijkt te willen suggereren (een gerstebrood naast een speltbrood, bij wijze van spreken). De manden krijgen hun evangelische betekenis als ze geïnterpreteerd worden in combinatie met wat men in de apsis van de “verbrande kerk” ontdekte: een mozaïek met twee tegenover elkaar staande vissen in een zogenaamde heraldische positie.

De mozaïekvoorstelling van de broodmand in het kerkship is eenvoudig, maar duidelijk: het gaat om precies vijf broden.

« VIJF BRODEN EN TWEE VISSSEN »

De vier evangelisten verhalen het grote wonder van de Broodvermenigvuldiging. Zij hebben het allemaal over dezelfde aantallen : « vijf broden en twee vissen » (Mt 14, 17 ; Mc 6, 38 ; Lc 9, 13 ; Jo 6, 9). Het gebeuren vindt plaats vlakbij het meer van Galilea (Jezus vaart er met een boot heen). Als locatie spreken Matteüs en Marcus over « een woeste plaats », Lucas over « een verlaten streek ». De overlevering heeft het mirakel gesitueerd aan de noordwestelijke oever van het meer, op een plek die vandaag Tabgha heet. De Byzantijnen bouwden er de Broodvermenigvuldigingskerk, waarvan een beroemd 5de-eeuws mozaïek bewaard bleef met twee vissen en een mand met... vier broden.

Matteüs en Marcus spreken over nog een tweede Broodvermenigvuldiging : Jezus heeft het mirakel blijkbaar herhaald (Mt 15, 29-38 ; Mc 8, 1-9). Uit een aantal details komt naar voren dat het wel degelijk om een ander gebeuren gaat : er werden vierduizend mannen gevoed (de eerste keer waren het er vijfduizend) ; de apostelen beschikken volgens beide evangelisten over « zeven broden en enkele vissen » ; en uit de context kan afgeleid worden dat het wonder plaatsvindt aan de oostkant van het meer, in de Dekapolis. Misschien wel in de buurt van de berg waarop Hippos lag ?

Hoofdarcheoloog Dr. Michael Eisenberg van de universiteit van Haifa zei over de vondst in Hippos : « Er kunnen zeker verschillende verklaringen gegeven worden voor de voorstelling van broden en vissen in het mozaïek, maar je kan niet naast de gelijkenis met de beschrijving in het Nieuwe Testament kijken. Daar wordt gesproken over vijf

broden en twee vissen, in overeenstemming met wat we hier aantreffen. Het lijkt niet de minste twijfel dat de lokale gemeenschap [in Hippos] maar al te bekend was met de twee mirakels van de Broodvermenigvuldiging en misschien de precieze locaties ervan beter kende dan wij. Het is een logische gevolgtrekking dat de artiest of de opdrachtgevers wilden verwijzen naar een mirakel dat vlakbij plaatsvond » (uit het tijdschrift *Israel* 21c, 11 september 2019).

In een interview met *The Times of Israel* op 4 september 2019 onderstreepte Eisenberg het belang van de bijzondere locatie van de “verbrande kerk” : « Dit wonder, net als vele andere wonderen van Jezus, gebeurde bij de oevers van het meer van Galilea, in het rechtstreekse blikveld van waar deze Byzantijnse kerk staat. Ik ben er vrij zeker van dat het symbolisme achter [het mozaïek] en de positie van de kerk op de ideale plek, uitkijkend over het meer waar de meeste van zijn wonderen plaatsgrepen, betekenen dat de mensen hier de geografische, fysieke locaties van de mirakels kenden en er een verband mee wilden leggen. »

De mozaïeken van Hippos vormen een tastbaar bewijs van het rotsvast geloof van de vroegste generaties christenen in het overgeleverde relaas van de evangelisten. De wonderen van Christus waren voor hen geen verzinsels om aan de “mens” Jezus een bovennatuurlijke aureool te geven – dat is de interpretatie van de modernisten, die tot op vandaag hun valse visie proberen door te drukken – maar reële gebeurtenissen die plaatsgevonden hadden rond het meer van Galilea, dat zij glinsterend aan hun voeten zagen liggen.

redactie KCR

ABONNEER U OP «DE ACTUALITEIT DOORGELICHT»!

Maandelijks publiceren wij een tweede tijdschrift dat focust op de actualiteit in de Kerk en in de wereld : elke keer acht bladzijden met een diepgravende analyse over gevarieerde onderwerpen, met foto's, grafieken en kaarten.

De meest recente nummers :

GERMANIA DELENDA EST (november 2022) : over de strategie van de VS om de belangrijkste economie van Europa, de Duitse, langzaam maar zeker te wurgen

DE DOODSTRAF : PRO OF CONTRA ? (december 2022) : een debat naar aanleiding van het proces tegen de islamitische terroristen die dood en verderf zaaiden in Zaventem en Brussel

EEN FILM OVER DE NAKBA (januari 2023) : opschudding en woede in Israël over een film die het aandurft om de georkestreerde verdrijving van de Palestijnen uit hun thuisland – de “Catastrofe” of “Nakba” – aan te klagen

DE GROTE BESCHAVINGSOORLOG (februari 2023) : Rusland, dat toegewijd is aan Onze-Lieve-Vrouw van Fatima, voert in Oekraïne een strijd op leven en dood tegen het decadente Westen

Jaarabonnement : 18 euro.

Schrijf ons of mail naar hij.is.verrezen@gmail.com

Nederlandstalige uitgave van *Il est Ressuscité ! La Contre-Réforme Catholique au XXIe siècle.*

Stichter : † Abbé Georges de Nantes.

Hoofdredacteur : Broeder Bruno Bonnet-Eymard, Maison Saint-Joseph, F-10260 Saint-Parres-lès-Vaudes.

Verantwoordelijke uitgever : L. Oorts, Heideweg 14, B-2980 Zoersel.

Abonnement voor binnen-en buitenland : € 20. Steunabonnement : vanaf € 25.

IBAN : BE47 0003 3020 5780. BIC : BPOTBEB1.

Internet : <http://nl.crc-resurrection.org/> – E-mail : hij.is.verrezen@gmail.com